

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษา “การวิเคราะห์ เนื้อหาและวิธีการนำเสนอเรื่องสุขภาพอนามัยของ สถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล F.M. 89.5 MHz” เป็นการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสุขภาพอนามัยที่ปรากฏในรายการวิทยุทุกรายการ เนื่องจากสถานีวิทยุดังกล่าวให้ความสำคัญต่อเนื้อหาสุขภาพอนามัยโดยมีการแทรกเนื้อหาสุขภาพอนามัยในรายการต่างของสถานี และมีรายการเฉพาะสำหรับเรื่องสุขภาพอนามัย ซึ่งเป็นการวิจัยคุณภาพ

แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลรายการวิทยุที่มีรายการเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพโดยได้แก่รายการดังต่อไปนี้

1. รายการทุกซัปดาห์ชีวิต ผู้ดำเนินรายการได้แก่ ท่านจันทเสฏฐโร เป็นรายการที่รับฟังปัญหาเกี่ยวกับชีวิต มีเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยเป็นหลัก คือสุขภาพจิตและสุขภาพกาย ทางรายการมีการตอบปัญหา ให้คำปรึกษาแก่ผู้ฟังที่โทรศัพท์หรือเขียนจดหมายเข้ามาในรายการ โดยที่ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้ตอบและชี้แนะแนวทางการปฏิบัติตนต่อการแก้ไขปัญหานั้นๆ ซึ่งนอกจากเรื่องปัญหาชีวิต รายการเน้นเรื่องของโรคเอดส์เนื่องจากโรคเอดส์เป็นปัญหาสำคัญในปัจจุบัน รายการจัดตั้งแต่วันจันทร์-วันศุกร์ ช่วงเวลา 05.00-06.00 และวันเสาร์ ช่วงเวลา 08.00-10.00 โดยกลุ่มผู้ฟังรายการเป็นกลุ่มผู้ใหญ่ที่ทำงานและแม่บ้าน เนื่องจากเป็นรายการตอนเช้า ส่วนใหญ่ในวันจันทร์-วันศุกร์ รายการนำจดหมายของผู้ฟังมาตอบปัญหาชีวิต ส่วนในวันเสาร์ รายการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นทางจิตใจของตน รวมทั้งเป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้ฟัง

2. รายการใส่ใจคุณภาพชีวิต ผู้ดำเนินรายการได้แก่ น.พ. ยงยุทธ มัยลาภ ซึ่งเป็นรายการที่แนะนำให้แนวทางในการป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพเพื่อผู้ฟังดูแลรักษาสุขภาพของตน โดยส่วนใหญ่เป็นการนำประเด็นทางสุขภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเช่นโรคที่เกิดขึ้นในช่วงฤดูกาลต่างๆ เช่น ในช่วงหน้าหนาว เกิดโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ ผู้ดำเนินรายการแนะนำให้ผู้ฟังรักษาสุขภาพอนามัย ระมัดระวังโรคที่เกิดขึ้นในช่วงนี้ รายการ ใส่

ใจคุณภาพชีวิต เป็นรายการที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยโดยเฉพาะ โดยผู้ดำเนินรายการเป็นแพทย์จึงทำให้ผู้ฟังให้ความเชื่อถือ และไว้วางใจที่จะปฏิบัติตาม เนื้อหาที่สร้างขึ้น กลุ่มผู้ฟังได้แก่ คนทำงานที่กำลังเดินทาง เพราะเป็นรายการในช่วงเช้า เนื้อหารายการไม่เครียดหรือเน้นเรื่องทางวิชาการมากเกินไป เป็นการกระตุ้นให้ผู้ฟังดูแลสุขภาพของตน รายการจัดในเวลา ตั้งแต่วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 06.00-07.00น.

3. รายการ Sweet F.M. ผู้ดำเนินรายการได้แก่ ทีมงาน รายการ Sweet F.M. เป็นรายการเพลงสมัยนิยมโดยกลุ่มฟังส่วนใหญ่ได้แก่ กลุ่มคนทำงาน นักศึกษา รายการมีการแทรกเรื่องสุขภาพอนามัย โดยเน้นเรื่องของ ความรู้ในการบริโภคของผู้บริโภคที่ฟังได้ รับ ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้ฟังได้เกิดความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารและยา รวมทั้งสิทธิ ต่างๆของผู้ฟัง โดยทางสถานีได้รับความร่วมมือจาก สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภค อันตรายจากการบริโภคอาหารและยาโดยรายการมีการเปลี่ยนแปลงทีมงานในช่วงที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูล ซึ่งทำให้รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาเปลี่ยนแปลงไป โดยทีมงานผลิตรายการในรูปแบบของสารคดีสั้นที่ให้ความรู้ในการใช้ผลิตภัณฑ์ อาหาร ยา และเครื่องสำอาง ออกอากาศในช่วงเวลา 9.45 ทุกวัน และมีโฆษณาทางรัฐ และเอกชนที่เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอนามัย ซึ่งแม้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบรายการ แต่ทางสถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลยังให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาพอนามัย และยังคงได้รับการสนับสนุนจากทางอ.ย.

4. รายการเริงราตรี รายการเพลงสมัยเก่า โดยมีการแทรกเรื่องสุขภาพอนามัย เนื่องจากทางรายการมีผู้สนับสนุนรายการเป็นอาหารเสริมเพื่อสุขภาพ รายการมีการนำเสนอ เนื้อหาเรื่องสุขภาพอนามัยซึ่งตรงกับนโยบายของสถานีวิทยุที่ต้องการเน้นเรื่องสาระเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย รายการเป็นรายการในช่วงดึก ดังนั้นกลุ่มผู้ฟังเป็นผู้ที่ทำงานแล้ว และมีอายุมาก เพราะลักษณะรายการเป็นรายการที่เปิดเพลงสบายๆ ในสมัยอดีต และแทรกสาระทางสุขภาพอนามัย โดยสร้าง เนื้อหาทางสุขภาพอนามัยที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ผู้ดำเนินรายการ ได้แก่ เกรียงศักดิ์ ประคองวงศ์ รายการจัด ตั้งแต่ วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 00.00-02.00 น.

5. รายการ เวทีผู้บริโภค รายการยกเลิกเมื่อผู้วิจัยเก็บข้อมูล ซึ่งรายการจัดทำใน ระยะสั้น โดยเข้ามาขอเช่าชั่วโมงกับทางสถานี ซึ่งรายการเป็นของหน่วยงานทางคณะกรรมการอาหารและยา (อ.ย.) และทางอ.ย.หมตงบประมาณในการทำรายการจึงจำเป็น

ต้องยกเลิกรายการ ซึ่งทาง อ.ย. เปลี่ยนแปลงการนำเสนอความรู้ โดยเปลี่ยนเป็นรายการสารคดีสั้นกับทางสถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

6. รายการเพื่อนช่วยเพื่อน ดำเนินรายการโดย ท่านเสียงศิลป์และท่านนาบุญ เป็นรายการให้ความรู้เรื่องธรรมะซึ่งเป็นแนวทางแก้ปัญหาชีวิต รายการหมดสัญญากับทางสถานีเช่นเดียวกับรายการเวทีผู้บริโภค เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงผู้สนับสนุนรายการ ทำให้รายการต้องย้ายสถานีไป

ผู้ทำวิจัยจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงรายการที่เก็บข้อมูล โดยยังคงเก็บข้อมูลรายการที่นำเสนอข้อมูลทางสุขภาพอนามัย คือ

1. รายการทุกข์ปัญหาชีวิต
2. รายการใส่ใจคุณภาพชีวิต
3. รายการ Sweet F.M.
4. รายการเริงราตรี

ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และผู้ผลิตรายการวิทยุดังนี้

1. คุณจันทร์งาม ไช้เพชร ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการของทางสถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยทำหน้าที่ควบคุมดูแลให้รายการวิทยุปฏิบัติตามนโยบายและกฎของทางสถานี ช่วงเริ่มต้นผู้วิจัยได้ทำไปติดต่อที่สถานีวิทยุเพื่อขอสัมภาษณ์ผู้จัดรายการวิทยุ ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ของทางสถานีได้แนะนำให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์คุณจันทร์งาม หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงทำการติดต่อขอสัมภาษณ์คุณจันทร์งามในวันที่ 3 มิถุนายน 2542 ซึ่งผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดี

2. คุณจงรัก จิตมงคล โปรดิวเซอร์รายการ Sweet หลังจากที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์คุณจันทร์งามแล้วนั้น คุณจันทร์งามได้แนะนำให้ผู้วิจัยติดต่อสัมภาษณ์คุณจงรัก โดยผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากคุณจันทร์งามอย่างมากโดยคุณจันทร์งามได้ให้เบอร์โทรศัพท์ติดต่อไปยังบริษัท JS Broker ผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดีจากการคุณจงรัก ซึ่งเป็นผู้ผลิตรายการคดีสั้นในรายการโดยตรง ผู้วิจัยจึงได้ไปสัมภาษณ์ในวันที่ 10 มิถุนายน 2542

3. คุณชมแข จิรวัดฉวีภัทร ผู้วิจัยได้ติดต่อไปที่บริษัท D.M. Communication เพื่อติดต่อขอสัมภาษณ์ น.พ. ยงยุทธ มัยลาภหลายครั้ง แต่เนื่องจากคุณชมแขมีภารกิจมากจึงไม่สามารถให้สัมภาษณ์ได้ ผู้วิจัยจึงได้รับคำแนะนำให้สัมภาษณ์ผู้ผลิตรายการแทน ซึ่งคุณชมแขเป็นครีเอทีฟและผู้เขียนบทวิทยุและโทรทัศน์ของบริษัท ผู้วิจัยจึงได้รับการสัมภาษณ์วันที่ 24 มิถุนายน 2542
4. อ. เพ็ญเพียรธรรม เพิ่มพูน ผู้วิจัยได้ติดต่อขอสัมภาษณ์ท่านจันทเสฏฐโร โดยได้ติดต่อกับอ. เพ็ญเพียรธรรม แต่เนื่องด้วยท่านจันทเสฏฐโรไม่สามารถให้การสัมภาษณ์ได้เนื่องจากเพราะท่านต้องจัดรายการวิทยุหลายสถานี ผู้วิจัยจึงได้ขอสัมภาษณ์อ. เพ็ญเพียรธรรมซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิและทำงานกับท่านจันทเสฏฐโรมานานจึงเป็นผู้ให้ข้อมูลต่างๆแก่ผู้วิจัยและผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี
5. คุณรัตนา ธีระวัฒน์ นักวิชาการกองควบคุมโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์คุณรัตนาเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องการวางแผนการผลิตเนื้อหาสุขภาพอนามัย โดยผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากคุณฐาปณีย์ เพราะว่า รายการใส่ใจคุณภาพชีวิตมีการติดต่อกับคุณรัตนาในฐานะผู้สนับสนุนรายการของทางกระทรวงสาธารณสุข โดยผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี
6. คุณฐาปณีย์ ณ สงขลา ครีเอทีฟรายการใส่ใจคุณภาพชีวิต เป็นครีเอทีฟรายการใส่ใจคุณภาพชีวิต ผู้วิจัยได้ติดต่อขอเอกสารกับทางรายการและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยได้กลับไปขอข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องการผลิตเนื้อหา คุณฐาปณีย์สามารถให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ได้เลย
7. คุณนพรัตน์ หงษ์คำ นักวิชาการกองเผยแพร่สื่อโฆษณาเพื่อสุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ผู้วิจัยได้ติดต่อไปยังสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเพื่อขอสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการเผยแพร่ข้อมูลกับสื่อต่างๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่แนะนำให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์คุณนพรัตน์เนื่องจากคุณนพรัตน์เป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการผลิตเนื้อหาเผยแพร่โฆษณาในสื่อต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดีเช่นกัน

8. คุณอุทัยวรรณ บุญพบ หัวหน้าฝ่ายธุรการ ของสถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผู้วิจัยต้องการข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องที่มาและประวัติของสถานีวิทยุ จึงได้โทรศัพท์ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้วิจัยเคยสัมภาษณ์ซึ่งแนะนำให้ผู้วิจัยติดต่อกับทางหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานแนะนำให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์คุณอุทัยวรรณ ซึ่งผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดีมากและคุณอุทัยวรรณได้กรุณาส่งข้อมูลเอกสารมาให้อีกด้วย
9. คุณ สวยใส ผู้ช่วยท่านจันทเสฏฐ์ในรายการทุกซัปัญหาชีวิต ผู้วิจัยได้ติดต่อไปยังครูเพียรเพ็ญธรรม เพื่อขอสัมภาษณ์คุณสวยใส ซึ่งครูเพียรเพ็ญธรรมได้กรุณาให้เบอร์ติดต่อกับคุณสวยใส ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คุณสวยใสซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี
10. ท่านจันทเสฏฐ์ ผู้ดำเนินรายการทุกซัปัญหาชีวิต ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องผู้ร่วมรายการ เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิจึงให้เบอร์ติดต่อกับท่านจันทเสฏฐ์โดยตรง แต่ผู้วิจัยไม่สามารถสัมภาษณ์ท่านได้มาก เนื่องจากท่านมีภาระกิจมากจึงได้ขอสัมภาษณ์เฉพาะเรื่องที่คุณวิจัยต้องการและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

แหล่งข้อมูลเอกสาร ได้แก่

- 1.เอกสารผังรายการของสถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเพื่อนำมาเป็นส่วนประกอบในการวิเคราะห์
- 2.เทปบันทึกรายการวิทยุ เป็นเอกสารหลักในการนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยบันทึกรายการของสถานีวิทยุทั้ง 24 ชั่วโมง เพื่อวิเคราะห์ เนื้อหาทางสุขภาพของสถานีวิทยุโดยทั้งหมด
- 3.จดหมายของผู้ฟังที่เขียนมาติชมรายการวิทยุเพื่อประกอบการวิเคราะห์ ปฏิกริยาของผู้ฟังที่มีต่อรายการวิทยุ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกเทปรายการวิทยุของสถานี ตลอด 24 ชั่วโมงผู้วิจัยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม-กรกฎาคมพ.ศ. 2542 ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกเทปรายการวิทยุเพื่อนำมาวิเคราะห์ เนื้อหาสุขภาพอนามัยในรายการวิทยุ

- 1.เทปบันทึกรายการวิทยุใส่ใจคุณภาพชีวิตช่วงเดือนมกราคม-พฤษภาคม
- 2.เทปบันทึกรายการวิทยุทุกข์ปัญหาชีวิตช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์
- 3.เทปบันทึกรายการวิทยุเรไรราตรีช่วงเดือนมีนาคม
- 4.เทปบันทึกรายการวิทยุSweetช่วงเดือนกรกฎาคม

- การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ดำเนินรายการและสร้าง เนื้อหาทางสุขภาพอนามัยแบบเจาะลึกเพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ด้วย โดยแนวคำถามมีประเด็นดังนี้

- 1.ผู้ตอบคำถามมีส่วนร่วมในการสร้าง เนื้อหาทางสุขภาพอนามัยอย่างไร
- 2.ลักษณะและจุดมุ่งหมายของ เนื้อหาทางสุขภาพอนามัยในรายการวิทยุของผู้ตอบคำถามเป็นเช่นไร
- 3.สถานีวิทยุมีส่วนในการกำหนดประเด็นทางสุขภาพอนามัยในรายการวิทยุอย่างไร
- 4.ความหมายของผู้ฟังที่ได้ตีความ เนื้อหาทางสุขภาพที่ผู้สร้าง เนื้อหาได้นำเสนอไปนั้นมีความหมายตรงกับ เนื้อหาที่ผู้สร้างต้องการนำเสนอหรือไม่อย่างไร

- เก็บข้อมูลจากจดหมายของผู้ฟังที่เขียนมาติชมรายการซึ่งเป็นจดหมายของรายการใส่ใจคุณภาพชีวิต

1. คุณนุจรี สุภานกิจประสาท 5 กรกฎาคม 2542
- 2.คุณจ่านงค์ จันทร์รุ่งงาม 21 กรกฎาคม 2542
3. คุณวิไลลักษณ์ มนต์เจริญ 21 กรกฎาคม 2542
- 4.คุณอารยา กำปันทอง สิงหาคม 2542
- 5.คุณจิรัชยา ไตวรรณ สิงหาคม 2542

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษา “การวิเคราะห์ เนื้อหาและวิธีการนำเสนอเรื่องสุขภาพอนามัยของ สถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล F.M.89.5 MHz” ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากรายการที่เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอนามัยรวมทั้งรายการอื่นๆ ของทางสถานีเพื่อให้เห็นภาพรวมที่ชัดเจนของทางสถานีวิทยุแห่งนี้โดยแบ่งการ วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

-วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ โดยใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีเป็นองค์ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลทาง เนื้อหาสุขภาพอนามัยใน รายการวิทยุของสถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล F.M.89.5 MHz เป็นการนำเสนอประเภทของเนื้อหาที่ถูกสร้างขึ้นมาและวิเคราะห์วิธีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องสุขภาพอนามัย

-วิเคราะห์ปฏิกิริยาตอบสนองของผู้รับ เนื้อหาสุขภาพอนามัยในรายการวิทยุของ สถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยวิเคราะห์ว่าผู้รับมีวิธีการสื่อสารอย่างไร ปฏิบัติต่อ เนื้อหาสามารถสนองความต้องการของผู้รับหรือไม่และผู้รับยังมีความ ต้องการข้อมูลในเรื่องใด

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล"การวิเคราะห์ เนื้อหาและวิธีการนำเสนอเรื่องสุขภาพอนามัย ของสถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล F.M. 89.5 MHz " ในลักษณะการ พรรณนาโดยเรียงลำดับข้อมูลดังนี้

- การนำเสนอข้อมูลโดยเริ่มจากข้อมูลการวิเคราะห์
- นำเสนอข้อมูลโดยเริ่มจากการนำเสนอข้อมูลประเภทเนื้อหาสุขภาพอนามัยและ วิธีการนำเสนอเนื้อหาในรายการวิทยุของสถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล F.M. 89.5 MHz

- วิเคราะห์ ปฏิกริยาตอบสนองของผู้รับต่อเนื้อหาสุขภาพอนามัยใน
รายการวิทยุของสถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล F.M. 89.5 MHz
- การสรุปประเด็น และข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

การศึกษาวิจัย “เนื้อหาและวิธีการนำเสนอเรื่องสุขภาพอนามัยของสถานีวิทยุ
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล” ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อให้ทราบถึง
ประเภทเนื้อหาที่ปรากฏในรายการและวิธีการนำเสนอเนื้อหา ซึ่งจากวิธีการดังกล่าวนี้ ผู้
วิจัยสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ต้องการ แม้ว่ามีปัญหาขณะทำการวิจัยบ้างซึ่งเป็นปัญหา
ทางด้านเทคนิค แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้รับข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์